

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	UPLG-maatregelenpakketten	TELEFOONNUMMER	+31618300620
DATUM	26-03-2024	E-MAILADRES	carla.bisseling@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-367003060-11510	DOMEIN/OPGAVE	LLO
VAN	Carla Bisseling	TEAM	GGA-LG
		PORTEFEUILLEHOUDER	Sterk
BIJLAGEN	1. Aanbiedingsbrief aan de minister		

Geachte leden van Provinciale Staten,

Essentie / samenvatting:

Deze Statenbrief geeft informatie over de zes UPLG-maatregelpakketten die op 26 maart 2024 aan de Minister voor Natuur en Stikstof, mevrouw Christianne van der Wal, zijn gestuurd om in aanmerking te kunnen komen voor de 1^e tranche rijksmiddelen vanuit het Nationaal Programma Landelijk Gebied.

Inleiding:

In deze Statenbrief treft u informatie aan over de zes UPLG-maatregelpakketten die wij op 26 maart 2024 hebben aangeboden aan de Minister voor Natuur en Stikstof mevrouw Christianne Van der Wal. Bijlage 1 achteraan deze Statenbrief omvat een samenvatting van deze maatregelpakketten inclusief de bijbehorende kostenraming. De aanbiedingsbrief aan de minister is als losse bijlage bijgevoegd. De maatregelpakketten zijn te vinden op de [provinciale website](#).

Ter toelichting het volgende:

Het UPLG met de maatregelpakketten als opdracht van het Rijk

Op basis van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) hebben alle provincies begin juli 2023 het eerste concept van hun Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) ingediend bij het Rijk samen met een aantal concept-maatregelpakketten. In deze gebiedsprogramma's zijn de gebiedsplannen voor de aanpak van stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden geïntegreerd, waarmee voldaan wordt aan de Wet stikstofreductie en natuurverbetering die per 1 juli 2021 in werking is getreden (en inmiddels onderdeel vormt van de Omgevingswet). Het PPLG voor Utrecht noemen we het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG). Als onderdeel van het UPLG-traject zijn zes maatregelpakketten opgesteld die samen met het concept-UPLG op 5 juli 2023 zijn ingediend bij het Rijk. Deze maatregelpakketten zijn bedoeld om voor de eerste paar jaar rijksmiddelen te ontvangen voor de uitvoering van het UPLG. De pakketten bevatten maatregelen die voldoende kansrijk zijn om op korte termijn uit te voeren en die bijdragen aan de UPLG-opgaven (bijdragen aan het beoogde doelbereik).

Toetsing door het Rijk

Het Rijk heeft ondertussen de maatregelpakketten van alle provincies laten toetsen door WEcR (Wageningen Economic Research). WEcR heeft de toetsing in twee delen gedaan: de toetsing van het eerste deel van de maatregelen is op 16 januari jl. vrijgegeven, de toetsing van het tweede deel van de maatregelen is 8 maart jl. vrijgegeven. De eerste toetsing is de basis geweest voor de LNV-begrotingswijziging van €1,28 miljard waartoe de Tweede Kamer op 15 februari jl. heeft besloten. LNV heeft aangegeven dat dit betekent dat alleen de maatregelen die door WEcR meegenomen zijn in de 1^e toetsingsronde in aanmerking komen voor de 1^e tranche rijksmiddelen. Voor de maatregelen die door getoetst zijn in de 2^e ronde komen nu geen rijksmiddelen beschikbaar.

Een groot deel van de Utrechtse maatregelpakketten is meegenomen bij de eerste toetsingsronde. Per maatregelpakket zijn door WEcR voorstellen voor verbetering gedaan op basis waarvan de maatregelpakketten zijn aangepast. De aangepaste maatregelpakketten zijn op 28 maart aangeboden aan het Rijk (deadline voor indienen was 1 april 2024). Een toetsteam van het Rijk beoordeelt in april-mei opnieuw alle ingediende maatregelpakketten. LNV geeft aan dat naar verwachting het definitieve besluit van het Rijk over de toedeling van de middelen juli 2024 genomen wordt. De verdere administratieve afhandeling volgt daarna via zogenaamde SPUK-aanvragen (Specifieke Uitkering).

LNV heeft op basis van de WEcR-toetsing ondertussen het bedrag van €1,28 miljard indicatief verdeeld over de 12 provincies. Het bedrag dat voor Utrecht wordt genoemd, €284 miljoen, is het hoogste van alle 12 provincies. Omdat het bedrag nog indicatief is en er op basis van onze aanvraag nog een toetsing volgt, kan dit bedrag nog veranderen maar niet hoger worden. Het Rijk geeft aan dat de mate waarin de verbetervoorstellen van WEcR zijn opgevolgd een belangrijk criterium is bij de uiteindelijke beslissing over de toedeling van de rijksmiddelen aan de provincies.

De indicatieve verdeling van de 1,28 miljard over de 12 provincies is in tabel A hieronder weergegeven (inclusief BTW).

Tabel A

Provincie	Ingediend juli 2023	Verdeling € 1,28 mld
Utrecht	401	284
Drenthe	477	131
Zuid Holland	293	180
Friesland	347	150
Noord Brabant	252	222
Overijssel	431	142
Zeeland	68	4
Gelderland	42	33
Flevoland	18	10
Groningen	148	58
Limburg	150	55
Noord Holland	74	12
Totaal	2.701	1.280

Participatie en communicatie

In de aanloop naar het concept-UPLG zijn inhoudelijke bijeenkomsten (hackatons), webinars en bestuurlijke rondetafelgesprekken georganiseerd. Aanvullend hierop heeft najaar 2023 een informele schriftelijke reactieronde op het concept-UPLG plaats gevonden (150 reacties) en een serie bestuurlijke rondetafelgesprekken met onze gebiedspartners (waterschappen, gemeenten, landbouw- en natuurorganisaties).

Maart 2024 is een tweede serie rondetafelgesprekken geweest met onze gebiedspartners waarbij de maatregelpakketten centraal stonden. Tijdens deze gesprekken is besproken dat een aantal maatregelpakketten grotendeels uit projecten bestaan die al een lange aanloopperiode hebben gehad en dus min of meer “uitvoeringsklaar” zijn. Over deze projecten hebben we al gedurende lange tijd intensieve contacten met onze gebiedspartners. Als voorbeeld kan genoemd worden het maatregelpakket ‘Groenblauwe linten en scheggen en boerensloten’ waar veel onderdelen uit het programma Groen Groeit Mee in zitten. Een ander voorbeeld is het maatregelpakket Veenweiden dat sterk voortbouwt op de Regionale Veenweidenstrategie Utrechtse veenweiden en waar veel van onze gebiedspartners nauw bij betrokken zijn geweest. Ook belangrijke onderdelen binnen het maatregelenpakket Landbouw zijn in eerdere fases besproken met gebiedspartners, zoals het project Utrechtse Monitor Duurzame Landbouw (UMDL). Het programma De Blauwe Agenda is de basis geweest voor het pakket Heuvelrug & Flanken. Dit is een programma waar veel regionale gebiedspartners bij betrokken zijn geweest.

Beschrijving van de zes maatregelenpakketten + kostenraming

De zes maatregelpakketten die op 26 maart 2024 bij het Rijk zijn ingediend zijn de volgende:

- Maatregelpakket 1. Groenblauwe linten en scheggen en boerensloten
- Maatregelpakket 2. Veenweiden
- Maatregelpakket 3. Landbouw
- Maatregelpakket 4. Overgangszones N2000-gebieden
- Maatregelpakket 5. Heuvelrug en flanken
- Maatregelpakket 6. Beekdalen

De bijlage achteraan deze brief geeft een samenvatting van deze zes maatregelpakketten inclusief een kostenraming. Daarin is te zien dat alle zes maatregelpakketten opgeteld uitkomen op een bedrag van €326,5 miljoen. Hiervan is €263,3 miljoen gekoppeld aan de maatregelen die bij de 1^e toetsing door WEcR positief zijn beoordeeld (WEcR noemt dit 'low regret' en/of 'verbeterbaar'). €63,2 miljoen kan niet worden gedekt door de 1^e tranche rijksmiddelen omdat ze bij WEcR-1 nog geen positief oordeel hebben gekregen of omdat ze pas getoetst zijn bij WEcR-2 en daarmee per definitie niet in aanmerking komen voor deze 1^e tranche rijksmiddelen.

Vervolprocedure / voortgang:

Wat betreft het vervolg zijn enkele zaken relevant voor u om te weten:

- Het definitieve besluit voor de toekenning van de middelen verwachten we in juli 2024. Dan wordt duidelijk met welke (onderdelen van de) maatregelpakketten we aan de slag kunnen. Zodra het besluit hierover door het Rijk genomen is, zullen we u daarover informeren.
- Gezien de urgentie van de opgaven willen we ook met (onderdelen van) de maatregelpakketten aan de slag waarvan het Rijk nu al heeft aangegeven dat ze niet in aanmerking komen voor de 1^e tranche rijksmiddelen. Dit gaat met name om de maatregelpakketten 5 en 6 (Heuvelrug & Flanken en Beekdalen maar ook om enkele onderdelen van de andere maatregelpakketten. In onze aanbiedingsbrief vragen we het Rijk alsnog om financiering hiervoor. Indien het rijk hier niet op ingaat, dan zien we mogelijkheden om hiervoor middelen te vinden vanuit de provinciale begroting. Wij kijken hiervoor naar de middelen in bestemmingsreserves waarover wij u hebben geformeerd in de notitie '[het UPLG, wat kan wel](#)'. In de Zomernota doen wij u een voorstel hiervoor.
- We realiseren ons dat een goede en werkbare organisatie van de uitvoering noodzakelijk is om tijdig zoveel rijksmiddelen op een doelmatige wijze binnen 3 jaar na ontvangst weg te kunnen zetten. Dit vraagt een enorme inspanning, zowel intern binnen onze provinciale organisatie als in de samenwerking met onze gebiedspartners. Dit heeft onze volle aandacht, we houden u op de hoogte o.a. via infosessies.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen

Bijlage 1: Samenvatting van de zes UPLG-maatregelpakketten

Overzichtstabel kostenraming

Onderstaande tabel geeft per maatregelpakket een overzicht van de geraamde kosten dd. 27 maart 2024 voor maatregelen die in WEcR Rapport 1 beoordeeld zijn als verbeterbaar, d.w.z. of low regret of aannemelijk doelbereik. Ter vergelijking: voor de in WEcR 1 positief beoordeelde maatregelen werd er in juli 2023 €317 miljoen gevraagd, en naar aanleiding van de appreciatie € 284 miljoen incl. btw voor gereserveerd (zie de tabel hieronder).

Maatregelpakket	Totale aanvraag 2024-2026 incl btw (in mln euro)	Financierbaar WEcR 1 positief 2024-2026 incl btw (in mln euro)	Aandeel ongedekt 2024-2026 incl btw (in mln euro)
Maatregelpakket 1 - Groenblauwe Linten, Scheggen en Boerensloten	€ 85,8	€ 70,9	€ 15,0
Maatregelpakket 2 - Reductie Broeikasgasuitstoot Veenweiden	€ 83,0	€ 83,0	€ -
Maatregelpakket 3 - Landbouw	€ 53,0	€ 34,4	€ 18,6
Maatregelpakket 4 - Natuurdoelanalyse Natura 2000-gebieden met Overgangszones	€ 87,9	€ 75,1	€ 12,8
Maatregelpakket 5 - Heuvelrug en Flanken	€ 13,1	€ -	€ 13,1
Maatregelpakket 6 - Beekherstel en beekdalen	€ 3,7	€ -	€ 3,7
TOTAAL	€ 326,5	€ 263,3	€ 63,2

Maatregelpakket 1, Groenblauwe Linten, Scheggen en Boerensloten

In dit maatregelpakket is een viertal gebieden opgenomen die aansluiten bij de groene scheggen en linten van Utrecht. Dit zijn vier gebieden uit de Groen Groei Mee strategie: Hollandsche IJssel, Zuidelijke Eemvallei, Kromme Lijn Linielandschap en Noorderpark. Daarnaast bevat dit pakket een provincie brede maatregel voor het ecologisch beheer van boerensloten (E). Dit zorgt voor een sterke uitbreiding van de fijnmazige groenblauwe dooradering van het hele landelijk gebied, ten behoeve van biodiversiteit, ecologische waterkwaliteit (KRW), klimaatadaptatie en -mitigatie.

Dit maatregelpakket is sterk gericht op de groenblauwe dooradering (GBDA) van de provincie Utrecht met stevige bijdragen aan de natuur-, water- en klimaatdoelen. In de gebieden worden robuuste groenblauwe linten en scheggen ontwikkeld, door het landelijk gebied en tussen stad en land. En de ecologisch beheerde sloten zorgen voor een fijnmazigere groenblauwe dooradering.

Maatregelpakket	Totale aanvraag 2024-2026 incl btw (in mln euro)	Financierbaar WEcR 1 positief 2024-2026 incl btw (in mln euro)	Aandeel ongedekt 2024-2026 incl btw (in mln euro)
Maatregelpakket 1 - Groenblauwe Linten, Scheggen en Boerensloten	€ 85,85	€ 70,9	€ 15,0

Maatregelpakket 2, Veenweiden

Het maatregelpakket Veenweiden is een gebied specifiek pakket en bevat maatregelen voor de veenweiden in de Eemvallei en in West-Utrecht. Het pakket bevat primair maatregelen die ervoor zorgen dat de (grond)waterstand in de veenweidegebieden omhooggaat. Maatregelen die ervoor zorgen dat er in de winter en in het voorjaar meer water wordt vastgehouden horen daar ook bij. Naar aanleiding van de reactie van het Rijk en de WEcR-I appreciatie is het maatregelpakket verdiept en verrijkt met VHR-doelen passend bij de veenweiden. Daarnaast gaat het om flankerende maatregelen en onderzoeken die nodig zijn om genoemde maatregelen goed te laten functioneren, negatieve neveneffecten te beperken en

om meerdere doelen tegelijk te benutten. Dit pakket geeft een overzicht voor de mogelijke mix aan maatregelen die toegepast zullen worden in de gebieden.

Het grootste deel van deze maatregelen komt voort uit de doelen voor de veenweiden uit het Klimaatakkoord en moeten in 2030 zijn genomen. De maatregelen zijn beschreven in de Regionale Veenweidenstrategie Utrechtse Veenweiden (2022) en verder uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma Regionale Veenweidenstrategie Utrechtse Veenweiden (2022). Voor de VHR-doelen wordt ingezet op maatregelen voor de realisatie van weidevogelgrasland.

Maatregelpakket	Totale aanvraag 2024-2026 incl btw (in mln euro)	Financierbaar WEcR 1 positief 2024-2026 incl btw (in mln euro)	Aandeel ongedekt 2024-2026 incl btw (in mln euro)
Maatregelpakket 2 - Reductie Broeikasgasuitstoot Veenweiden	€ 83,0	€ 83,0	€ -

Maatregelpakket 3, Landbouw

Het maatregelpakket Landbouw is een provincie breed pakket. Het pakket is samengesteld om op korte termijn resultaat te boeken op de UPLG-doelen. Hiermee kunnen agrariërs snel aan de slag om hun bedrijfsvoering te verduurzamen en een aantal belangrijke emissies te reduceren zoals ammoniak, nutriënten uit- en afspoeling en broeikasgassen. Dit draagt ook bij aan het behalen van verschillende doelen uit de andere pakketten. Dit landbouwpakket moet dan ook in samenhang worden gezien met de gebiedsgerichte maatregelpakketten.

De basis van dit pakket vormt 'doelsturing' en het stimuleren van duurzaam ondernemerschap. Hiervoor zijn de volgende vier maatregelen opgenomen:

- Utrechtse Monitor Duurzame Landbouw (UMDL)
- Voer- en managementmaatregelen
- Advies op maat; Duurzaam Bedrijfsplan
- Eén-loketfunctie agrarische ondernemers

In aanvulling hierop ondersteunen wij het Fieldlab Groene Hart, het Fieldlab Foodvalley Waardeert en de Pilot Utrechtse Waarden. Deze richten zich naast doelsturing en voer- en managementmaatregelen die hierboven genoemd zijn, ook op de inzet van meer *hightech* maatregelen, inclusief het meten van de emissies met sensoren. In zijn algemeenheid wordt de inzet van deze systemen als onmisbaar gezien om op korte termijn de maatschappelijke doelen, zoals emissiereductie van stikstof, methaan en fijnstof en verbetering van de bodem- waterkwaliteit en dierenwelzijn te kunnen realiseren.

Ten opzichte van het pakket van juni 2023 zijn de maatregelen Agroforestry en Vezelteelt toegevoegd. Dit zijn *no-regret* maatregelen die direct bijdragen aan de NPLG-doelen.

Maatregelpakket	Totale aanvraag 2024-2026 incl btw (in mln euro)	Financierbaar WEcR 1 positief 2024-2026 incl btw (in mln euro)	Aandeel ongedekt 2024-2026 incl btw (in mln euro)
Maatregelpakket 3 - Landbouw	€ 53,0	€ 34,4	€ 18,6

Maatregelpakket 4, Natura 2000-gebieden met Overgangszones

Het vierde maatregelpakket is een gebied specifiek pakket voor vijf van de negen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden: Zouweboezem, Uiterwaarden Lek, Binnenveld, Kolland & Overlangbroek en Noorderpark (onderdeel Oostelijke Vechtplassen). De kosten voor maatregelen in de vier overige stikstofgevoelige Natura2000-gebieden (Botshol, Utrechts deel van Rijntakken, Lingegebied & Diefdijk zuid en van Nieuwkoopse Plassen: Schraallanden langs de Meije) worden aangevraagd via Programma Natuur fase 2. Daarnaast bevat dit pakket ook een maatregel die zich richt op bronmaatregelen om de stikstofdepositie te verlagen in alle negen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden binnen de provincie Utrecht.

De basis van dit maatregelpakket zijn de natuurdoelanalyses van 2022 en 2023 en de adviezen van de Ecologische Autoriteit. Dit maatregelpakket betreft aanvullende maatregelen om de verslechtering van de natuur te stoppen en de gunstige staat van instandhouding van de Natura 2000-gebieden te halen. Op hoofdlijnen gaat het over het realiseren van herstelmaatregelen in en rondom de Natura 2000-gebieden, ecologische verbindingen tussen de natuurgebieden, uitbreiden areaal, hydrologisch herstel en reductie van stikstof in de overgangszones. De maatregelen zullen voornamelijk buiten de begrenzings van de Natura 2000-gebieden uitgevoerd moeten worden en kunnen binnen het tijdbestek van de financiering worden uitgevoerd. Samengevat richten de maatregelen in dit pakket zich op i) Functieaanpassingen/functieveranderingen en inrichting, ii) Hydrologie en iii) Bronmaatregelen stikstof.

Maatregelpakket	Totale aanvraag 2024-2026 incl btw (in mln euro)	Financierbaar WEcR 1 positief 2024-2026 incl btw (in mln euro)	Aandeel ongedekt 2024-2026 incl btw (in mln euro)
Maatregelpakket 4 - Natuurdoelanalyse Natura 2000-gebieden met Overgangszones	€ 87,9	€ 75,1	€ 12,8

Maatregelpakket 5, Heuvelrug en Flanken

Het maatregelpakket Heuvelrug en Flanken is een gebied specifiek pakket. De basis voor dit maatregelpakket is beschreven in het Ambitiedocument Blauwe Agenda. Een deel van de maatregelen uit deze agenda is in dit maatregelpakket opgenomen.

Het doel van de Blauwe Agenda is om het watersysteem van de Utrechtse Heuvelrug meer robuust te maken om alle functies beter te kunnen laten profiteren van de grote zoetwatervoorraad, en om de effecten van klimaatverandering zoveel mogelijk op te kunnen vangen. Door meer water te infiltreren en vast te houden wordt de beschikbaarheid van water voor alle functies vergroot en de gevolgen van wateroverlast beperkt. Op de lage flanken wordt toegewerkt naar een robuuster en toekomstbestendig watersysteem door hydrologische ontvlechting. Dat wil zeggen dat het landgebruik zodanig aangepast wordt dat grotere eenheden met eenzelfde peil ontstaan, en de natuur beter van water van de juiste kwaliteit kan worden voorzien.

In samenhang hiermee worden pilots opgestart om te verkennen hoe een robuuster water- en bodemsysteem op een goede manier kan samengaan met en perspectief kan bieden voor het landbouwkundig gebruik. Ook wordt er ruimte gemaakt voor groenblauwe dooradering om de potentie van het kwelwater voor biodiversiteit beter te benutten en de doelen 'overig water' dichterbij te brengen. Daarnaast ontstaat hierdoor een leef-, foerageer- en broedgebied voor vele VHR-doelsoorten. Dit alles leidt tot een groenblauw dooraderd gebied met vochtige (broekbossen), schone sloten, waardevolle landschapselementen en een watersysteem waarbij de Utrechtse Heuvelrug weer functioneert als een spons.

Naast het herstel van het bodem en watersysteem wordt in dit pakket ook ingezet op revitalisering van het bestaande bos op de Heuvelrug. Op de flanken en aan de voet van de Heuvelrug wordt ingezet op de aanleg van nieuw bos buiten het Natuurnetwerk. Dit om de biodiversiteit in het landelijk gebied te vergroten en bij te dragen aan de klimaatdoelen.

Maatregelpakket	Totale aanvraag 2024-2026 incl btw (in mln euro)	Financierbaar WEcR 1 positief 2024-2026 incl btw (in mln euro)	Aandeel ongedekt 2024-2026 incl btw (in mln euro)
Maatregelpakket 5 - Heuvelrug en Flanken	€ 13,1	€ -	€ 13,1

Maatregelpakket 6, Beekdalen

Het maatregelpakket Beekdalen is een gebied specifiek maatregelpakket en richt zich enerzijds op de beken, anderzijds op de veel ruimere beekdalen. Binnen het onderdeel 'beken' omvat dit pakket maatregelen die bijdragen aan natuurlijk beekherstel voor de volgende beektrajecten: Moorsterbeek, Heiligerbergerbeek, Luntersebeek en toevoerbeken. De maatregelen voor deze beken komen uit diverse beekherstel uitvoeringsprogramma's. Deze maatregelen zijn daarmee concreet en kunnen snel overgaan tot uitvoering. Binnen het tweede onderdeel van dit maatregelpakket, het beekdal, wordt er aandacht besteed aan de kwaliteit en kwantiteit van water. In relatie tot waterkwaliteit zijn er maatregelen opgenomen om met verschillende landgebruikers in het stroomgebied te kunnen werken aan verbetering van de waterkwaliteit. In relatie tot waterkwantiteit gaat het erom in de beken een meer natuurlijke waterverdeling over het jaar te bewerkstelligen. Hiervoor moet de

watertoevoer vanuit de percelen van het stroomgebied vertraagd worden door slootbodems te verhogen, meer vegetatie in de sloten toe te staan en kleinschalige waterberging in te richten. De wens is om hiervoor een digitaal systeem te ontwikkelen waarmee inzicht en aanpak kan worden bepaald voor watergangen die te veel draineren en water te veel en te snel afvoeren naar de beken, waarmee ook kleinschalige waterberging gerealiseerd kan worden.

	Totale aanvraag 2024-2026 incl btw (in mln euro)	Financierbaar WEcR 1 positief 2024-2026 incl btw (in mln euro)	Aandeel ongedekt 2024-2026 incl btw (in mln euro)
Maatregelpakket			
Maatregelpakket 6 - Beekherstel en beekdalen	€ 3,7	€ -	€ 3,7